

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XLV. De Haeresi Macedonii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

in sede Antiochena collocant. Hic initio quidem de dogmatibus fidei disserere superfeldit, solamque morum doctrinam auditoribus suis tradidit. Progressu vero temporis, Nicenam illis fidem exposuit, & consubstantialis doctrinam asserere cepit. Quæ cum accepisset Imperator, cum quidem relegari iussit: Euzoium vero, qui unâ cum Ario olim depositus fuerat, Antiochenis Ecclesiæ Antistitem fecit promoveri. Verum quotquot propenso erga Meletium animo erant, relicto Arianorum cætu, separamin conventus egerunt: cum ii qui ab initio consubstantialis doctrinam probaverant, communionem ipsorum retugissent, eo quod Meletius Arianorum suffragio ordinatus fuisset, ipsique ejus sectatores baptismum ab iisdem suscepissent. Ad hunc modum Antiochenis quoque Ecclesia duas in partes, licet in doctrina fidei consentientes, divisa est. Interea Imperator, cum ipsi nuntiatum fuisset Perfæ iterum expeditionem movere adversus Romanos, prope Antiochiam perrexit.

CAPUT XLV.

De heresi Macedonii.

AT Macedonius qui Constantino-
poli expulsus fuerat, condemnationem iniquo animo ferens, quiescere haudquaquam sustinuit: sed ad alterius partis Episcopos, qui apud Seleuciam Acacium cum sociis deposuerant, transgressus est. Missa igitur ad Sophronium & Eleusium legatione, hortatus est, ut eam fidem quæ Antiochiæ primum exposita, ac deinde Seleuciæ confirmata fuerat, mordicus retinerent, eamque adulterino vocabulo *εμοιούσιον*, id est similis substantiæ cognominarent. Proinde multi ex amicis & familiaribus ad eum confluxerunt, qui nunc ex ejus nomine Macedoniani vocantur. Sed & quotquot in Seleucienſi Concilio ab Acacio disſenſerant, ab hoc tempore vocem *εμοιούσιον* palam asseruerunt, cum antehac eam minime evulgarent. Invaluit tamen apud plerosque hæc opinio, non à Macedonio primum istud excogitatum fuisse, sed à Marathonio, quem illi ad Episcopatū Nicomedienſis Ecclesiæ paulo ante promovcrant. Unde & Mara-

εις την ἀνιοχειας ἐκκλησίαν ἐνθερογίεσιν ἔ-
ῃ, πρῶτον μὲν ἀπὲρ δόγματῶν διαλέγεσθαι
ἵππετιθέλο, μόνω δὲ τὴν ἡθικὴν διδασκα-
λίαν τοῖς ἀρχαῖαῖς προσήκειν προσείναν ἔ-
τὴν ἐν νικαία παρλίθετο πίστιν, καὶ διδασκα-
τὸ ὁμοούσιον ταῦτα πυθόμενῶ ὁ βασιλεὺς
τὸν μὲν ἔξοριον γράει ἐκέλευσεν ἐυζοί-
ῃ τὸν ἡδὴ πρῶτερον ἅμα δρεῖα καθαρι-
θέντα, τῆς ἀνιοχειας ἐπίσκοπον πρῶτα
θῆναι πεποιήκειν ὅλοι δὲ τὴν πρὸς μελέτι-
διὰθεσιν ἔσασον, καλαλιπόντες τὸ δρεανικ-
B ἄθροισμα, καὶ ἰδίαν τὰς σωμαλαγὰς ἐπι-
σαίλο τῶν τὸ ὁμοούσιον ἐξ ἀρχῆς φρενῆται
μὴ θελησάντων αὐτοῖς κοινωεῖν, διότι ἐπὶ
δρεανῆς ψήφῳ τὴν χειροτονίαν μελέτι-
χε λαβὼν καὶ ὅτι ἀκολοθήσασιν αὐτῶ, ἐπὶ
ἐκείνων βαπτιθέντες ἐτύχων τῆτον μῆ-
τὸν πρόπον, καὶ ἢ ἐν ἀνιοχειᾷ ἐκκλησίαι
ἔτερον ὁμόδοξον διεβήθη μέρῶ ὁ μῆτος βα-
σιλεὺς, πυθόμενῶ κινείσθαι πάλιν καλὰ ἡ-
μοίων τὰ πρῶτων ἔθνη, ταχέως ἐπὶ τὴν ἀ-
νιοχειαν ἄρμησεν.

C

Κεφ. με'.

Περὶ τῆς Μακεδονίᾳ αἰρέσεως.

Μακεδόνιῶ ἢ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
ἐκκλησίας, ἢ μὴ φέρων τὴν καλῶ-
κην, ἢ συχάζειν ἑδαμῶς ἡμείχελο ἀλλο-
δοκλίνοι μῆ πρὸς τὰς ἑτέρας μέρ-
οἱ ἐν τῇ σελευκείᾳ κατέβησαν τὰς ἀπὲρ ἀ-
κίων διεπξέσεσεν ἑδὲ πρὸς τε σελευκίαν
ἐλεύσιον, ἀντέχεσθαι μῆ τῆς πρῶτερον
ἀνιοχειᾷ ἐπιθεσίης πίσεως, μελαταῦτα
D ἐν σελευκείᾳ βεβαλωθείσης, καὶ ἀδραστη-
ονόματι ὁμοούσιον τὴν πίστιν ἐπισημασθῆναι
παρήνεσε σωεῖρρον ἐν πρὸς αὐτὸν πρῶ-
τῶ γρωείμων αὐτῶ, οἱ νῦν μακεδονιανὸν
μαίεσιν ἐξ αὐτῶ ὅλοι τὴν κατὰ σελευ-
κειαν σωιδῶ τοῖς ἀπὲρ ἀκίων διεκλήθησαν
Φανερώς τὸ ὁμοούσιον ἐδογματῶσαν τὸ πρῶ-
τερον, ἡδὴ μὴν σὺν ἐκτρανέντες αὐτῶ φρε-
δέ πρὸς πρῶ τῶς πολλοῖς ἐκράται, ὡς σὺν
μακεδονίᾳ τῆτον ἔυρεμα μαρεθωνίᾳ
μαλλον, ὄν μικρὸν ἔμπερσεν τῆς νικα-
δρείας πεποιήκεισαν ἐπίσκοπον διότι μαρε-

Θωνιανὲς καλεῖσιν αὐτὰς· τῆτοις δὲ παρ-
 φεύγει ἐν εὐσταθίῳ, ὁ τῆς σεβαστίας ἐκδη-
 λῆσαι, διὰ τῆς φασιν ἡ μικρῶν πρῶτον εἰ-
 ρηκὰ ὡς ἢ ὁ μακεδόνιῳ τὸ ἅγιον πνεῦμα
 συναλαβεῖν εἰς τὴν θεολογίαν τῆς τριάδος
 ἔξεκλινε, τότε δὲ καὶ εὐσταθίῳ· ἐγὼ, ἔφη,
 ἔτε Θεὸν ὀνομάζω τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αἰ-
 ρῆμα, ἔτε κλισμα καλεῖν τοιμήσαμι
 διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν, καὶ πνευμα-
 μάχης ἀποκαλεῖσιν αὐτὰς οἱ τὸ ὁμοῖον
 φρονηντές· ὅπως μὲν ἐν οἱ παρὶ μακεδό-
 νιον εἰς τὸν ἐλλησποντον πλεονάζουσι, κατὰ
 χῶραν ἐρῶ· οἱ δὲ παρὶ ἀκασίον, παρὶ δὲ
 πεποίῳ) αὐθις ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ συναλθεῖν,
 μετὰ γνήσιος ὅπως ὁμοῖον εἰρήκασιν τὸν υἱὸν
 τῷ πατρὶ τῇ ἐν ἐξῆς ἰσοπέτεια, ἢ πῶς ἐστὶ
 ταύτης καὶ φλωρεντίας, ἡρόδοτος κτ' τὴν
 συρίας ἀντιοχείαν, ἐν ζωῆς κρατῆντῳ
 τῆς ἐκεί ἐκκλησίας, καὶ τῆ βασιλείας ἐν
 αὐτῇ διατεθειῖσιν, ὀλίγοι τινὲς ἀνεκίανεν
 αὐθις τὰ δεδογμένα αὐτοῖς, φάσκοντες
 δεῖν παρῆρθεῖν τὴν ἑὸμοῖον λέξιν ἐν
 τῆς ἐκδοθείσης πίστεως ἐν τῇ ἀειμνήνῳ, καὶ
 ἐν κωνσταντίνῳ πόλει ὁμοῖον Ἰπικρύπτοντες,
 ἀλλὰ ἀναφανδὸν λέγουσιν, ὅτι κτ' πάντα
 ἀνόμοιοι ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ, ἢ μόνον κατὰ τὴν
 ἔσασιν, ἀλλὰ δὲ κατὰ τὴν βέλῃσιν· ὅτι ὁμοῖον
 ὄντων τῶ αὐτῶν, ὡς ἀρεῖ· ἔλεγε, καὶ αὐτοῖ
 ἡρώδης ἀπεφάνησιν· συναλαβεῖν τὸ ἅγιον
 τῇ δόξῃ, οἱ ἐν ἀντιοχείᾳ τότε τὰ αἰτίαι
 φρονηντές· διότι μὲν ἔχεν δειανίῳ
 παρῆρθεῖσιν ἐπὶ καὶ ἀνόμοιοι καὶ ἔξεκλίνουσι
 ἐκλήθησαν ὑπὸ τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ φρονηῖσιν
 μὲν τὸ ὁμοῖον, διηρημένων δὲ τότε διὰ τὴν
 ἑπὶ μελέτῃ ἡρόδοτος αἰτίαν, ὡς μοι καὶ
 πρῶτον εἰρη) ἐρωτηθέντες δὲ ἐν ὁμοῖον
 παρὶ ἐκείνων, διὰ τὴν ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ τῶν
 πίστεως, Θεὸν ἐκ Θεῶ τὸν υἱὸν εἰπόντες, ἀνό-
 μοῖον τε ὅτι ὅτι ὁμοῖον τοιμήσιν ὀνομάζω,
 τοῖσι δὲ ὅτι ὅτι ὁμοῖον τὴν ἀντιοχείαν
 ἀποδύεισιν ὅτι ἔτος, φησὶν, εἰρηται τὸ ἐκ
 Θεῶ, ὡς εἰρη) ὅτι τὰ ἀποστόλων, τὰ δὲ
 πάντα ἐκ τῶ Θεῶ ἐν ἐν τῶ πάντων, καὶ ὁ
 υἱὸς ἐστὶν ἐκ Θεῶ καὶ διατεῖτο πρὸς καὶ
 ἐν ταῖς ἐκδοθείσιν τὸ κατὰ τὰς γραφὰς· τῆς
 δὲ τῆ ὅτι ὅτι ὁμοῖον δὲ τῆ Γεώργιῳ

A
 thoniani dicuntur hujus dogmatis secta-
 tores. Ad istorum societatem sese
 etiam adjunxit Eustathius, Sebastia de-
 pulsus ob eam causam quam paulo ante
 commemoravi. Sed postquam Ma-
 cedonius Spiritum sanctum à divinae
 Trinitatis consortio cepit excludere,
 tum Eustathius: Ego, inquit, Spiritum
 sanctum nec Deum nominare in ani-
 mum induco, nec creaturam vocare
 sustineo. Atque ob hanc causam qui
 fidem consubstantialis tuentur, *πνευμα-
 τομάχους* eos appellant, id est Spiritus
 sancti oppugnatores. Quanam autem
 B
 ratione factum sit, ut in Helleponto
 potissimum exuberent Macedoniani,
 dicam suo loco. Acaciani vero om-
 ni studio laborarunt, ut iterum Anti-
 ochiae congregarent, ut cum ipsos pae-
 niteret, quod omnino Filium Patri si-
 milem esse dixissent: Sequentem igitur
 anno, Tauro & Florentio Consuli-
 bus, convenientes Antiochiae quae est
 in Syria, cum Euzoio ejus praeseret
 Ecclesiae, & Imperator ibidem mora-
 retur, pauci quidam ea quae prius ab
 ipsis decreta fuerant, rursus in qua-
 C
 stionem vocarunt, vocem similis tol-
 lendam esse dicentes ex fide quae tunc
 Arimini, tum apud Constantinopolim
 fuerat promulgata. Nec amplius dis-
 simulantes, palam affirmarunt filium
 patri prorsus dissimilem esse, non sub-
 stantia solum, verum etiam volonta-
 te: eumque ex non exstantibus, sicut
 Arius dixerat, factum esse pronuntia-
 runt. Huic autem opinioni favebant
 ii, qui tum Antiochiae Aetii lectam
 sequebantur. Quamobrem praeter
 cognomen quod illis inditum fuerat
 Ariatorum, Anomoei insuper & Exu-
 contii vocati sunt ab iis, qui doctri-
 nam quidem consubstantialis tueban-
 D
 tur Antiochiae, tunc vero Meletii cau-
 sa inter se divisi erant, ut supra retuli-
 mus. Ab istis igitur interrogati, cur
 cum in expositione fidei suae filium De-
 um ex Deo dixissent, eundem nunc dis-
 similem & ex non exstantibus dicere
 non dubitarent, hujusmodi cavillationi-
 bus objectionem eludere conabantur.
 Sic aiebant dictum est Deum ex Deo, ut
 apud Apostolum dicitur: omnia autem
 ex Deo. Unus porro ex omnibus est
 ipse quoque filius Dei. Atque idcirco
 in editione fidei adjecta sunt haec ver-
 ba; secundum Scripturas. Hujus sophis-
 ticae cavillationis auctor fuit Georgius

Laodiceus Episcopus. Qui quidem ut-
pote in hujusmodi sermonibus parum
exercitatus, ignorabat quemadmodum
Origenes has loquendi formas quibus
utitur Apostolus, superiori tempore
uberrime excussit atque explanavit.
Verum licet cavillari ad hunc modum
conarentur, probra tamen & condemna-
tionem sui non ferentes, eandem fidei
formulam recitarunt quam prius Con-
stantinopoli ediderant. Quo facto,
singuli ad suas civitates regressi sunt.
Georgius igitur Alexandriam reversus,
& Ecclesias sicut antea obtinuit, laten-
te etiam tum Athanasio: & cunctos
qui ab ipso in fidei causa dissentiebant
Alexandriæ, est persecutus. Sed & ple-
bi civitatis gravis erat ac molestus, ut-
pote plurimis eorum in visus. Hiero-
solymis vero in locum Cyrilli subroga-
tus est Herennius. Sciendum porro est,
post hunc Episcopum ordinatum fuisse
Heraclium, ac deinde Hilarium: tan-
demque Cyrillum Hierosolyma rever-
sum, Ecclesiam suam recuperasse. Per
idem tempus nova quædam hæresis ex-
orta est hujusmodi ex causa.

Ἀλαοδικείας ἐπίσκοπος ὅς τις ἀνάγωγος
ἂν τῶν τοιούτων λόγων, ἠγνόησεν ὅπως τὰ τοιαύτα
ἔλασος ἰδιώματα, τοῖς ἀνωτέροις χρόνοις
ἀριγῆης πλαύτερον ἐξετάσας ἠμνήσεν ἀλλ' ὁμως,
εἰ καὶ τοιαύτα ἐπεχέρην ἑφίρως, τὰς οὐκ οὐκ ἐπιγνώσας καὶ τὴν
καὶ γὰρ ἐφίρως, ἀνεγνώσαν τὴν αὐτὴν πίστιν,
ἠν καὶ ἐν κωνσταντίνῃ πόλει καὶ ἔτι καὶ ἐν
πόλει τὰς ἑαυτῶν ἀνεχώρησαν Γεώργιος μὲν
ἐν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁρμήσας, τὸν δὲ ἐκκλησιῶν
ἐκράτει, Ἀθανάσιος ἐπὶ ἀφ᾽ ἑνὸς τυγχάνοντι,
καὶ τὰς ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ μὴ φερόντας τὰ αὐτὰ
σωήλαυνε χαλεπὸς δὲ ἦν ἐπὶ τῇ δῆμῳ
τῆς πόλεως τοῖς πλείοσι γὰρ ἦν ἀπεχθὴς ἐν
ᾧ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀπὸ Κυρίλλου παρεχρήσθη
ἀρρήτι ἰσέοντι, καὶ ἐμὲ ἑκείνον ἠράκλειον
κατέστη, καὶ αὐτὸν Ἰλάριον ὕπερον
ἢ χρόνον Κυρίλλου ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων,
καὶ τῆς ἐκεί ἐκκλησιῶν ἐγκρατῆς ἐγγίσει
τότε ἢ καὶ ἕτερα παρὰ αἱρεσίαις,
ἐξ αἰτίας τοιαύταις

CAPUT XLVI.

De Apollinaristis, deque eorum hæresi.

Laodiceæ in Syria duo erant viri eodem nomine nuncupati, pater & filius. Uterque enim Apollinaris dicebatur. Et pater quidem presbyteri gradum in Ecclesia obtinebat: filius vero Lectoris fungebatur officio. Ambo Græcarum disciplinarum magistri. Pater Grammaticam docebat: Filius Rhetoricam. Pater oriundus fuit Alexandria. Cumque Beryti primum docuisset, postea Laodiceam migraverat, atque ibi ducta uxore, filium ex ea susceperat Apollinarem. Florebatur eodem tempore unâ cum illis Epiphanius sophista. Cui cum essent ar-
tissimo amicitia vinculo conjuncti, omni studio cum fovebant. Theodotus vero Laodiceus Episcopus, veritus ne assidua hominis consuetudine paulatim ad Gentilium superstitionem delaberentur, vetuit ne ad illum ventarent. At illi parvi pendentes Episcopum, amicitiam Epiphaniæ constanter retinuerunt. Post hæc Georgius successos Theodoti, ab Epiphaniæ consuetudine

C

Κεφ. μς'.

Περὶ τῶν ἀπολλιναρῶν, καὶ τῆς αἰρέσεως αὐτῶν

Ἐν λαοδικείᾳ τῆς Συρίας δύο ἦσαν ἄνδρες ὁμώνυμοι, πατὴρ τε καὶ παῖς ἑνὸς τέρῳ γὰρ ἦν ὄνομα ἀπολλινάριον ἐν μὲν πατὴρ, τὸ παρ᾽ ἑστέρας κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἠξιοῦτο ὁ δὲ παῖς, τὴν τῶν ἀνωτέρας τάξιν εἶχεν ἀμφοτέρω δὲ ἡρώτων ἑλληνικῶν λόγων διδάσκαλοι γραμματικῶν μὲν ὁ πατὴρ, ῥητορικῶν ὁ υἱός. ὁ μὲν πατὴρ, Ἀλεξάνδρειος ἦν τὸ γένος, παρ᾽ ἑστέρας ἢ ἐν τῇ βηρυτῶν διδάσας, εἶτα μετὰ τὴν λαοδικείαν, καὶ γήμας ἐκεί, ἰσχυρὸν υἱὸν ἀπολλινάριον ἀμφω ἢ ὁμως τότε συνήκατο Ἰπφανίῳ τῷ ἑφίρῳ, καὶ γήσιοι ὄντες ἐκείνοι, συνεκράτην αὐτόν, δέσας ἢ θεοδότου ὁ τῆς λαοδικείας ἐπίσκοπος, μὴ τῇ συνήξει τὰνδρὸς ὁμιλία παρὰ τὸν ἑλλησμο δποκλίνωσι, διεκώλυε φοιτᾶν παρ' αὐτῶν οἱ μικροὶ ἢ ἐπίσκοπος φερόσωντες, τὴν τῶν Ἰπφανίαις φιλιαν ἠπάλλοντο μετὰ ταῦτα γένος ἢ θεοδότου διάδοχος, ἀπέστας ἀπολλιναρῶν τὰς τῶν